

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ

ULUSLARARASI KLASİK TÜRK EDEBİYATI SEMPOZYUMU

Sempozyum Tarihi
10 - 11 - 12 Mayıs 2012

**Prof. Dr. Mehmed ÇAVUŞOĞLU
ANISINA**

YER:
Ordu Üniversitesi
Fen - Edebiyat Fakültesi
Cumhuriyet Yerleşkesi 01100

İLETİŞİM:
Tel: 0452 234 50 10 (1645)
<http://idesempozyum.org.tr>

KURULLAR

SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Tark YARILGAÇ (Ordu Üniversitesi Rektörü)

ONUR KURULU

Prof. Dr. Mustafa İSEN (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri)
Orhan DÜZGÜN (Ordu Valisi)

Prof. Dr. Bahaeddin YEDİYILDIZ (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı)

Prof. Dr. Filiz KILIÇ (Nevşehir Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Ali Fuat BİLKAN (Yunus Emre Vakfı Başkanı)

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Tark YARILGAÇ (Ordu Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Ahmet Ali BAYHAN (ODÜ Fen-Edebiyat Fak. Dekanı)

Prof. Dr. Cemil YAPAR (Ordu Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Salih OKUMUŞ (Ordu Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Muhammet KUZUBAŐ (Ordu Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Nuh DOĞAN (Ordu Üniversitesi)

SEMPOZYUM KOORDİNATÖRÜ

Yrd. Doç. Dr. Muhammet KUZUBAŐ (Ordu Üniversitesi)

BİLİM VE DANIŐMA KURULU

Prof. Dr. Namık AÇIKGÖZ, MuĐla Üniv.

Prof. Dr. Metin AKAR, Giresun Üniv.

Prof. Dr. Metin AKKUŐ, Atatürk Üniv.

Prof. Dr. İ. Hakkı AKSOYAK, Gazi Üniv.

Prof. Dr. Walter ANDREWS, University of Washington

Prof. Dr. Mehmet ARSLAN, Cumhuriyet Üniv.

Prof. Dr. YaŐar AYDEMİR, Gazi Üniv.

Prof. Dr. Hatice AYNUR, İstanbul Şehir Üniv.

Prof. Dr. Azmi BİLGİN, İstanbul Üniv.

Prof. Dr. Adem CEYHAN, Celal Bayar Üniv.

Prof. Dr. Ömür CEYLAN, Kültür Üniv.

Prof. Dr. Menderes COŞKUN, Süleyman Demirel Üniv.

Prof. Dr. Çetin DERDİYOK, Çukurova Üniv.

Prof. Dr. Muhammed Nur DOĞAN, İstanbul Üniv.

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK, Kırıkkale Üniversitesi

Prof. Dr. Kenan ERDOĐAN, Celal Bayar Üniv..

Prof. Dr. Kerima FİLAN, Int. University of Sarajevo

Prof. Dr. İlhan GENÇ, Ege Üniv.

Prof. Dr. M. Muhsin KALKIŐIM, KTÜ.

Prof. Dr. Mahmut KAPLAN, Fatih Üniv.

Prof. Dr. Turgut KARABEY, Erzincan Üniv.

Prof. Dr. Hasan KAVRUK, İnönü Üniv.

Prof. Dr. Atabey KILIÇ, Erciyes Üniv.

Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL, Ahi Evran Üniv.

Prof. Dr. Ahmet MERMER, Gazi Üniv.

Prof. Dr. İrfan MORINA, Piriştine Üniv.

Prof. Dr. Fehim NAMETAK, Int. University of Sarajevo

Prof. Dr. Ömer OKUMUŞ, Qafqaz Üniv..

Prof. Dr. Cihan OKUYUCU, Yıldız Teknik Üniv.

Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU, Rize Üniv.

Prof. Dr. Zehra TOSKA, BoĐaziçi Üniv.

Prof. Dr. Ahmet SEVGİ, Selçuk Üniv.

Prof. Dr. A. Atilla ŞENTÜRK, İstanbul Üniv.

Prof. Dr. Kemal YAVUZ, İstanbul Üniv.

Prof. Dr. Emine YENİTERZİ, İstanbul Medeniyet Üniv.

Doç. Dr. Üzeyir ASLAN, Marmara Üniv.

Doç. Dr. Ziya AVŐAR, Bozok Üniv.

Doç. Dr. Ksenija AYKUT, Belgrad Üniv.

Doç. Dr. Yavuz BAYRAM, Ondokuz Mayıs Üniv.

Doç. Dr. Hasan Ali ESİR, Rize Üniv.

Doç. Dr. Hüseyin GÜFTA, Mustafa Kemal Üniv.

Doç. Dr. Mehmet KIRBIYIK, Selçuk Üniv.i

Doç. Dr. Ömer ZÜLFE, Marmara Üniv.

Doç. Dr. Hakan TAŞ, Marmara Üniv.

Dr. Mehmet KALPAKLI, Bilkent Üniv.

Sekreteryaya

Arş. Gör. Muhammet ÖZDEMİR

Arş. Gör. Hamide EFİL

Arş. Gör. Zehra ERGEÇ

İÇİNDEKİLER

1. CİLT

Açılış Konuşmaları

Prof. Dr. Tarık Yarılgaç (Ordu Üniversitesi Rektörü)

Orhan Düzgün (Ordu Valisi)

Prof. A. Atilla Şentürk (İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Dr. Mehmet Kalpaklı (Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Dr. Ali Çavuşoğlu (Çavuşoğlu Ailesi Adına)

Divanlar Arasında Mehmed Çavuşoğlu

25-36

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Tuncer

Mehmed Çavuşoğlu ve Metin Şerhi Üzerine Düşünceler

37-40

Prof. Dr. Ahmet Mermer

Mehmed Çavuşoğlu Danışmanlığında Hazırlanan Tezler

41-64

Ayşe Parlakkılıç

Mehmed Çavuşoğlu'nun Şiirleri Üzerine Bir İnceleme

65-74

Yrd. Doç. Dr. Salih Okumuş - Arş. Gör. Dilara Karakaş Koç

Mehmed Çavuşoğlu'nun Şiirlerinde Şekil Özellikleri

75-87

Yrd. Doç. Dr. Salih Okumuş - Zabit Yön

Mehmed Çavuşoğlu'nun Şiirlerinde Aşk

88-97

Yrd. Doç. Dr. Salih Okumuş - Duygu Güner

Mehmed Çavuşoğlu'nun Yegâne Hikâyesi: Gürgen

98-108

Yrd. Doç. Dr. Salih Okumuş - Yavuz Selim Uğurlu

Zihni'nin Yûsuf u Züleyhâ Mesnevisi

109-125

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Doğan

Mevlid Üzerine Bir İnceleme: Mevlid ve Yeniden Doğuş

126-134

Yrd. Doç. Dr. Ahmet İçli

Kudsî Dîvânı Üzerine

135-148

Ahmet Kılıç

Klâsik Belâgat Geleneğinin Son Örneği: Def'ül'ş-Mesâlib Fiedebi's-Şâir ve'l-Kâtib

149-164

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Tanyıldız

Hevâî'nin Nâbî'nin Gazellerine Yazdığı Tehziller	165-182
Prof. Dr. Ali Fuat Bîlkan	
Ahmed-î Dâî'nin Poetikası	183-202
Arş. Gör. Alper Günaydın	
Osman Şâkir'in Türkçe-Farsça Manzum Lugatı: Nazm-ı Dil-ârâ	203-215
Prof. Dr. Atabey Kılıç	
Latîfî ve Sâlim Tezkirelerinde "Ben" Eleştirisi	216-227
Ayşe Sağlam	
İsmail Hikmet'in "Azerbaycan Edebiyatı Tarihi" Kitabında Klasikler	228-239
Prof. Dr. Bedîrhan Ahmedov	
Divan Şiirinden Günümüze Terzilerin Piri İdris Nebî	240-258
Bedriye Aktaş	
Rumelîli Şairler Zincirinin Tanınmayan Halkası Edirneli Bâî Çelebi	259-274
Dr. Betül Sinan Nizam	
Kutadgu Bilig'in Devlet Yönetimi Açısından İncelenmesi	275-284
Yrd. Doç. Dr. Burhan Kaçar	
Nazim'in Arnavutça Divanı'nda Yer Alan Türkçe-Arnavutça Mümlemalar	285-298
Dr. Bünyamin Çağlayan	
Klasik Türk Şiirinde Buhûr-Ölüm İlişkisi	299-306
Duygu Dalbudak	
Kıbrıslı Şair Handî'nin Gazellerinde İrfani Sırların Poetik İfade İncelikleri	307-327
Doç. Dr. Ebulfez Ezimli	
Bâkî'de Hiciv	328-335
Eda Tok	
"Şerh-i Sübha-yı Sıbyân"ı Sözlük Bilimi Açısından Değerlendirme	336-341
Elif Karasioğlu-Doğaner	
Sanat/Zanaat ve Sanatçı/Zanaatçı Kavramlarının Işığında Osmanlı Divan Edebiyatında Şiir ve Şair Kavramlarını Yeniden Düşünmek	342-347
Emine Tuğcu	
Klasik Türk Şiirinde Hz. Yusuf'un Pazarda Satılmasının İzleri	348-358
Prof. Dr. Emine Yeniterzi	

MEHMET ÇAVUŞOĞLU'NUN ŞİİRLERİNDE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Salih OKUMUŞ*

Zabit YÖN **

Özet

Mehmet Çavuşoğlu 1936 yılında Ordu'nun Perşembe ilçesine bağlı Saray köyünde dünyaya gelir. İlk ve orta öğrenimini burada tamamlar. İstanbul Haydarpaşa Lisesi'nde mezun olur. Kısa bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne devam ettikten sonra edebiyata olan sevgisi yüzünden aynı üniversitenin Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne kaydını yaptırır. 1962 yılında buradan mezun olur. Klasik edebiyat alanında yaptığı önemli çalışmalarla tanınan Çavuşoğlu'nun, çok sayıda akademik yayını bulunur. Çavuşoğlu, ilk şiirlerini ortaokul sıralarında daha 13 yaşındayken yazmaya başlar. Şiir yazmaktan ömrü boyunca vazgeçmez. Bu çalışmada amacımız, Mehmet Çavuşoğlu'nun - tespit edebildiğimiz- şiirlerini şekil bakımından incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Çavuşoğlu, Şekil Özellikleri, Nazım Türü, Nazım Birimi, Ölçü, Kafiye, Redif.

Giriş:

1936 yılında Ordu'nun Perşembe ilçesine bağlı Saray köyünde dünyaya gelen Çavuşoğlu, ilköğrenimini köyünde öğretmen olan babasının yanında tamamlar. Ortaokulu Ordu'da, lise eğitimini Haydarpaşa Lisesi'nde tamamlar. Bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne devam ettikten sonra edebiyata olan sevgisi yüzünden aynı üniversitenin Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne 1958'de kaydını yaptırır. Buradan 1962'de "Yenişehirli Avni Bey Divanı" lisans teziyle mezun olur. Bir yıl sonra Eski Türk Edebiyatı Kürsüsü'nün Başkanı Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan'ın yanında asistan olarak göreve başlar. 1966'da "Necâti Bey Divanı'nın Tahlili ve Sistematik İndeksi" isimli teze doktorasını tamamlar. 1970-71 yıllarında İngiltere'de araştırma ve incelemelerde bulunur. 1973'te "Taşlıcalı Yahya Bey ve Yusuf ve Zeliha Mesnevisi" adlı teziyle doçentliğe yükselir. 1982'de ise profesör unvanını alır. 1984'te Mimar Sinan Üniversitesi'nin Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kuran Çavuşoğlu, 1986'da Washington Üniversitesi'nde "Divan Edebiyatı Çalışmalarında Bilgisayar Kullanımı" konulu bir proje üzerinde çalışır. Büyük Osmanlı şairlerinin Divan'larının eksiksiz yayınlanmasında önemli kolaylıklar sağlayacak olan bu projeye, bir örnek teşkil etmesi bakımından üç ayda Revânî Divanı'nı hazırlar. Bu sistemle klâsik edebiyatımızın ayrıntılı "mecaz ve mazmun sözlüğü" de yapılacaktır. Çavuşoğlu bu düşüncelerle yurda döndükten kısa bir süre sonra 11

* Ordu Üniversitesi, Fen-Ede. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi.

**Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi.

Temmuz 1987'de geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybeder. Naaşı, doğduğu köydeki aile kabristanına defnedilir.

Çavuşoğlu ortaokul sıralarından başlayarak şiir yazmaya başlar. Şiirlerinde gurbet, memleket hasreti, yalnızlık, ölüm, tabiat, geçmişe ve çocukluğa duyulan özlem, hatıralar, dini-tasavvufi konular, sosyal meseleler, Turan hayali, anne, sevgili gibi konuları sıklıkla işler. Hece, aruz ve serbest tarzda rahatça şiir yazabilen, klasik tarzda doğum- ölüm tarihleri düşürebilen bir şairdir.

Çavuşoğlu'na ait (187) adet şiir, 3 adet nüshada ve hakkında yazılan bazı hatıralarda yer almaktadır. Bunlar "Şiir Defteri- Sarayköylü", "Yayımlanmış Şiirler" , "Ulubatlı Hasan Destanı" nüshalarıdır. Bu nüshaların haricinde Çavuşoğlu hakkında yazılan bazı hatıralarda rastlanan ve bahsedilen nüshalarda yer almayan şiirleri de vardır.

Abdullah Uçman Türk Edebiyatı dergisinin 167. Sayısında "Mehmet Çavuşoğlu Ağabey İçin" başlıklı yazısında "Kendisi hece, aruz ve serbest tarzda rahatça şiir yazabilen, klasik tarzda doğum- ölüm tarihleri düşürebilen, ilhamı zengin iyi bir şairdi ve edebiyatı da ortaokul sıralarından başlayarak ciddi olarak benimsemişti. 1950'li yıllarda Milliyetçiler Derneği neşriyatı arasında yayımlanan Ulubatlı Hasan Destanı dışında yine o yıllara ait birkaç defter dolusu şiiri vardı." der. Ayrıca Şairin Gurbet 1 başlıklı şiirinin ikinci dördlüğünde sarı deftere şiir yazdığından bahseder:

"Her gece tabiye yanda gezerdim,
Bazı Boztepe'ye kadar uzardım,
Sarı defterime şiir yazardım,
Gayrı o demleri bulamam anam."

Elimizdeki nüshaların bahsedilen defterlerden olduğu tahmin edilmektedir.

2.Şekil Özellikleri:

Ortaokul yıllarından itibaren şiir yazmaya başlayan Çavuşoğlu'nun ilk şiirleri dönemin yerel gazete ve dergilerinde yayımlanır. İlk şiirlerinde halk edebiyatı nazım şekillerini kullanan Çavuşoğlu, edebiyat tahsili nedeniyle klâsik tarzda ve aruzla yazmaya yönelir. Sevdiği dostları ve bazı önemli olaylar için şiirle tarih düşürmeyi sever. Şiirlerinde serbest, hece ve aruz kalıplarını çok rahat kullanan Çavuşoğlu modern şiirin imkânlarından da faydalanır. Şiirin en önemli ahenk uzsurlarından kafiye ve redifin tüm türlerini şiirlerinde kullanır. Bu çalışmada Çavuşoğlu'nun tespit edebildiğimiz şiirleri nazım şekli, ölçü, kafiye ve redif başlıklarıyla incelenmeye çalışılacaktır.

a. Nazım Şekli: Mehmet Çavuşoğlu şiirlerinde değişik nazım şekillerini kullanır. Şairliğinin ilk yıllarında daha çok dördlük, sonraki yıllarda üçlük, beşlik, altılık, beyit ve bent nazım birimlerini kullanır. Şiirlerinin çoğunda dördlük nazım

birimini tercih eder. Bentlerle manzum hikâye tarzında yazdığı uzun şiirleri de mevcuttur.

Nazım şekli dördlüklerden oluşan şiirlerin sayısı tespit edebildiğimiz kadarıyla 75'tir. Dördlüklerle kurulan şiirler Halk şiirinde çokça kullanılan Koşma, Türkü, Mani gibi türlerle aruzla yazılan Gazel, Rubai ve Tuyuğ türlerinin özelliklerini taşır.

Dördlük sayısı dikkate alındığında en az 1 en çok 8 dördlük kullanıldığını görülür.

Dördlüklerle yazılan şiirlerin 7 tanesi tek dördlükten oluşur. Bunlardan "Sebep" (1952), "Kıt'a" (1952) ve "Zan" (1952) başlıklı olanlarda şair aruz vezni kullanır. Ayrıca 3 Şubat 1953 tarihli ve her biri "Dördlük" başlıklı birbirinden bağımsız 3 dördlüğü ve tarihsiz "Bilmem" dördlüğünü 11'li hece ölçüsüyle yazar.

"Ölümler" (1954), "İsimsiz" (1954), "İsimsiz" (26/06/1955), "İsimsiz" (1955), "İsimsiz" (?), "İsimsiz" (?), "İsimsiz" (1956), "Sen Ben" (1957), "Ölü" (1962), "İsimsiz" (1983), "İsimsiz" (1983) şiirleri (11 adet) 2 dördlükten oluşur.

18 şiirde dördlük sayısı 3'tür. Bunlar: "Sarayköylü" (1948), "Koşma" (1948), "Bayrağım" (1948), "Acılar" (1948), "Sarhoş" (1948), "Vatanım" (1948), "Cenk" (1948), "Göl" (1948), "Ağıt" (1948), "Eşim Diye" (1949), "Vona'da" (1949), "Güle Hasret" (1949), "Yurdum'a" (1949), "Anneme -I-" (1949), "Değil Misin?" (?), "Gurbette Akşam" (1952), "Koşma" (1952), "Sabah" (1952), "Ayna ve Adam" (1954) şiirleridir.

18 şiirde kullanılan dördlük sayısı 4'tür: "Deyişler" (1948), "Az Gelir" (1949), "Bir Bahar Gününde" (1949), "İsterim" (1949), "Orada" (1949), "Yâre" (1949), "Gurbet Özlemi" (1949), "Gider" (1949), "Biçileydim" (1949), "Anneme -II-" (1949), "Koşma" (1949), "Birgün" (1949), "Anam'a" (1949), "Neden" (1950), "Sarayköy Güzeline" (1950), "Koşma" (?), "Eğer" (?), "Koçaklama" (?), "Mansur" (?), "Tek" (1959)

19 şiirde dördlük sayısı 5'tir. Bunlar: "Benim" (1949), "Bu Bahçede" (1949), "Senin Yolunda" (1949), "Koşma" (1949), "Bitmez" (1949), "Çiğdem'im" (1950), "Aşığın Hali" (1950), "Yalvardım da" (1950), "Gül'üm" (1950), "Koşma" (1950), "Pencereden" (1950), "Beni" (?), "Semai" (?), "Horoz" (?), "Koşma" (?), "Şikâyet" (?), "Gurbet -II-" (?), "Yayla" (?), "Anla Beni" (1960) şiirleridir.

"Şikâyet" (1949), "Bulur Elbet" (1949), "Düşünceler" (1949), "Bülbül" (1949) "Mestinaz" (?), "Seni Aradım" (?), "İrmak" (1956), "Övgü" (1958) başlıklı 7 şiirde dördlük sayısı 6'dır.

Ayrıca "Gurbet -I-" (?) şiiri 8, "Ağıt" (1949) şiiri 11 dördlükten oluşur.

Beş dizeden oluşan bentlerle yazdığı "Mehmedağlar" (1960) 5, "Gülüm" (1960) 4, "Nasıl Söyledi Adam" (1962) 2 birimden oluşur.

Nazım birimi açısından incelendiğinde dördlük ve beşlik dizelerin birada kullanıldığı “Sen” (1960) şiirinde ilk iki bent beşlik, son 3 bent dördlükler halinde yazılmıştır.

Altı dizeden oluşan bentlerle kurulu “Övgü” (?) 3, “Acı Bayram” (?) 4, “İrmak” (1956) 19, birimden oluşur.

Şiirler arasında Türkü formunda 3 dizelik bentler ve 2 dizelik nakaratlar halinde yazdığı şiirleri de vardır. “Şevdiklerim” (1949) ve “Türkü” (1949) 4 birim, “Vatan Uğruna” (1949) 3 birim, “Ordu” (?) 6 birim, “Vona Türküsü” (?) 12 birim olarak yazılmıştır.

Çavuşoğlu'nun şiirleri arasında bentlerle kurulan şiirler önemli bir yer tutmaktadır. Şairin tek bentten oluşan şiirlerinin yanında çok sayıda bentten oluşan şiirlerinde serbest nazım etkisi görülür. “Ben İnsanoğlu” (1953), “Gün Ortası Düşüncesi” (1953), “Gurbet” (1954), “Hatırlama” (?), “Luna Rossa” (1954), “İsimsiz” (1955), “S...e Şiirler-I” (?), “Hürriyet Üstüne Şiir” (?), “S...e Şiirler-II” (1956), “S...e Şiirler-III” (1956), “S...e Şiirler-IV” (1956), “Aynı Hikaye” (?), “Çağrı I”, “Çağrı II”, “Çağrı III”, (1956), “Islak Türkü” (1956), “Gecedeki Tedirgin” (1957), “Garib Aşk” (1957), “Bu Şarkılar” (?), “Cezayir Marşı” (?), “Birisinin Ölümü” (1964) başlıklı 20 civarında şiirinde bentlerin dize sayısında belli bir düzen yoktur.

Tek bentten oluşan şiirleri arasında “Aynı Hikaye” (?), 19, “İsimsiz” (1955) 29, “Hatırlatma” (?) 21 dizeden oluşur.

Çavuşoğlu'nun beyit nazım birimiyle yazdığı şiirlerde Mesnevi nazım türünün özellikleri görülür. Her beyit kendi arasında kafiyelenir. Manzum hikaye tarzında yazılan bu şiirlerde beyit sayısının çokluğu dikkat çeker. “Mevlana Peşrevi” (1954) 23, “Aşk” (1954) 27, “Veda Vakti” (1956) 45, “Gül” (1953) 54, “Yirmi Yaş ve Sonrasının Şiiri” (1955) 74 beyitten oluşur.

b.Ölçü: Mehmet Çavuşoğlu ortaokul sıralarında şiir yazmaya başlar. Bu ilk dönem şiirlerinde Halk şiiri etkisinde kalmış ve buna bağlı olarak çoğu şiirinde hece ölçüsünü kullanmıştır. Hece ölçüsünün 7'li, 8'li ve 11'li ölçüsü en çok kullandığı ölçülerdir. Eğitimi gereği şiir hakkında bilgisi arttıkça farklı ölçülerle de şiir yazmaya başlar. Aruz vezniyle yazdığı şiirlerin yanında serbest nazım etkisiyle yazdığı ölçsüz şiirlere de rastlanır. Böylelikle şiirde ölçünün tüm türlerini kullanır.

Şair hece ölçüsüyle yazdığı “Vona Güzellerine” (?), Mansur” (?), “Aşk” (?), ve “Göl” (1953) şiirlerde 7'li ölçüyü kullanmıştır.

“Artık kendimi verdim, 7
Vona'nın köyelerine, 7
Ben gönlümü kaptırdım, 7
Vona güzellerine.” 7
(Vona Güzellerine, Ş.D. s.79)

“Sen Ben” (1957), “Bulur Elbet” (1949), “Bülbül” (1949), “Yalvardım Da” (1950), “Pencereden” (1950), “Semai” (?), “Eşim Diye” (1949), “Vona’da” (1949), “Az Gelir” (1949), “Güle Hasret” (1949), “Orada” (1949), “Yare” (1949), “Şikayet” (1949), “Bitmez” (1949), “Biçileydim” (1949) şiirleri 8’li ölçüyle yazılmıştır. Bu şiirlerde durak yerleri 4+4, 5+3 ve 3+5 şeklinde bölünmüştür.

“Al gözlerimi bak bana	5+3=8
Benim gönlümle sev beni	5+3=8
Ne böyle göz bakar sana	4+4=8
Ne de gönül sever seni.”	4+4=8

(Sen-Ben, Y.Ş. s. 64)

Çavuşoğlu’nun şiir yazmaya başladığı andan itibaren en fazla kullandığı ölçü 11’li hece ölçüsüdür. Şiirlerinin yaklaşık dörtte üçü bu ölçüyle yazılmıştır ve bu şiirler koşma nazım şekliyle kaleme alınmıştır. “Sarayköyü” (1948), “İsterim” (1949), “Çiğdem’im” (1950), “Değil Misin” (?), “Gurbette Akşam” (1950), “Vona Türküsü” (?), “Ölüler” (1954), “İsimsiz” (1955), “Veda Vakti” (1956), “Sen-Ben” (1960), “Nasıl Söyledi Adam” (1962), “İsimsiz” (1983) şiirleri 11’li hece ölçüsüyle yazdığı şiirlere örnektir.

“Kuşlarının taşan coşkun hisleri	6+5=11
Aşar Kacalı’dan Karadeniz’e	6+5=11
Karabayızların yeşil fesleri	6+5=11
Renk verir bir anda her solgun yüze”	6+5=11

(Sarayköyü- Ş.D. s. 16)

Çavuşoğlu’nun 1956 tarihli “Irmak” şiiri 7+7 duraklı olarak 14’lü ölçüyle yazdığı tek şiiridir.

“Şu ânda söyleyemem nice sisli tepeler	7+7=14
Ne değişik iklimler tarifsiz mesâfeler	7+7=14
Nice yarlar kayalar aşarak geldiğimi	7+7=14
Her ân ölümle cinnet arasında bu şaşkın	7+7=14
Bu derbeder hâlimle dikenine yolların	7+7=14
-Yalnız ümidim kaldı- bıraktım her şeyimi”	7+7=14

(Irmak, Y.Ş. s. 43)

Çavuşoğlu’nun hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerde hece sayısını tutturmak gayesiyle dil imkanlarından faydalanarak bazı sözcüklerin yöresel söyleşini kullandığını görürüz. “Deyişler” şiirinde “geliyorum” sözcüğünün “geliyom” şeklinde, “Göl” şiirinde “Kıyısı” sözcüğü 3. dizede bu haliyle yazılmışken son dizede “kıysı” şeklinde, “Yar’e” (1948) şiirinden “dağlıyorum” sözcüğünü “dağlıyom” şeklinde, “Birgün” (1949) şiirinde “dakika dakika” ikilemesini “Dakka Dakka” şeklinde, “Gurbet 2” (?) “sılacığma” ve “Yayla” (?) şiirinde “dudağma” şeklinde kullanması şairin ölçüye uymak amacıyla olduğunu gösterir.

“Sılaya *geliyom* evsiz barsızım 6+5=11
Yadelerde kimsesizim öksüzüm 4+4+3=11
Kanadı kırılmış kuştan farksızım 6+5=11
Beni kondurmaya dalınız var mı.” 6+5=11

(Deyişler, Şiirler 1, s. 15)

“Bir ormanın eteğinde bir göl var
Suyu benim sazı benim hep benim.
Yaslı olur kıyısından kan damlar
Kıyısı benim kanı benim bendenim.”

(Göl, Şiirler 1, s. 23)

Çavuşoğlu'nun aruz vezniyle yazdığı şiirleri de vardır. Tek dörtlükten oluşan “Sebep” (1952) şiirinde rubai türünü denemiş ve aruzun mefûlü/mefâilü/feûlun kalıbını, gazelin ilk beyitlerini andıran “Zan” (1952) dörtlüğünde mefûlü/mefâilü/ mefâilü/feûlun kalıbını, “Kıt'a” (1952) şiirinde de fa ilâtün/ fa ilâtün/ fa ilâtün/ fa ilün/ kalıbını kullanır.

“Bizden soracak varsa günahı, II.+II.+II
Bahşeyledik Allah'a deriz.
Dünyada vefa bulamadık ve,
Düştük yola ukbâya gideriz.

(Sebep, Ş.D. s.109)

Ali Nihat Tarlan'ın vefatı üzerine mezar taşına yazılmak üzere yazdığı dört beyitlik “manzum tarih”i mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/, “Tahmis-i Gazel-i Haşim Nezihî Bey” gazeli feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün/ kalıbıyla yazar.

“Bu mevkîde yatan bir âlem-i ma'nâdır ey zâir .III+.III+.III+.III
Son üstâdı budur şerh-i müttünün âlim-i şâir”

c.Kafiye: Şiirin ahenk unsurlarından biri de şüphesiz kafiyedir. Çavuşoğlu şiirlerinde tüm

kafiye unsurlarını kullanır. Kafiye türlerinden yarım, tam, zengin ve tunç kafiyeyi şiirlerinde görürüz. Kafiye şemasının da düz ve çapraz şekillerini tercih eder. Dörtlüklerle yazdığı şiirlerinde çoklukla koşam ve türkü özellikleri görülür. Manzum hikaye özelliğindeki şiirlerinde aa bb cc..., gazel türünde de aa ba ca ... şemalarını kullanır.

Dörtlüklerle yazdığı şiirlerde kafiye şeması Koşma nazım türünün aaab/cccb/..., abab/cccb/..., xaxa/bbba/..., şemalarını kullanır. İlk dörtlüklerde düz, çapraz kafiye şemalarını kullanan şair diğer dörtlüklerde düz kafiye şemasını tercih eder. Türkü olarak yazdığı şiirlerde de ilk üç dizeyi kendi arasında nakarat dizesini de kendi arasında kafiyelendirir. aaa/bb/cc/bb/... şeklinde kafiyelendirir.

Beyitlerle yazdığı şiirleri her beyiti kendi arasında kafiyelendirmiş, mesnevi nazım türünün kafiye şemasıyla (aa/bb/cc/...) yazmıştır.

Çavuşoğlu şiirlerinde ahenk unsurlarından yarım ve tam kafiyeyi çoklukla kullanır. Tek ünsüz veya tek ünlü ile yapılan yarım kafiye Halk şairlerinin de en çok tercih ettiği kafiye türüdür. “k”, “l”, “z”, “r”, “ç” ünsüzleri ve “e”, “ı” ünlüleriyle yarım kafiye oluşturduğu dizelerin fazla oluşu dikkat çeker.

“Biri şarap tutuşturdu elime Biri meze dokundurdu dilime Biri oyna deyip girdi koluma Düşüm arkasına izleri sarhoş.	Talihi feleğin eline verdim, Sevgi bahçesinden lâleler derdim İller gezdim sarhoş erkekler gördüm Yarab bu ellerin kızları sarhoş.”

(Ş.D. s.20)

Sarhoş (1948) şiirinde dördlüklerin rediften önce gelen ilk üç dizesindeki “T” “r” ve son dizelerdeki “z” ünsüzleriyle yarım kafiye örnektir. Cenk (1948) şiirinde;

“Kalkanlar çarpıştı göğüs göğüse
Kırdı kuvveti bu sademeyle
Girdi siyah mavi oklar dövüşe
Gitmeye başladı simsiyah yayla.”

(Ş.D. s.22)

İlk üç dizenin sonunda kullandığı “e” ünlüsüyle yarım kafiyeyi oluşturur. Çavuşoğlu’nun yaklaşık 80 şiirinde yarım kafiyeyi kullandığını görürüz.

Çavuşoğlu yarım kafiyeyle birlikte bir ünsüz bir ünlü iki sesin benzerliğine dayanan tam kafiyeyi de şiirlerinde çokça kullanır. Tam kafiye kullandığı şiirlerin sayısı da 70 civarındadır. Tam kafiyeyle yazdığı dizelerde dikkat çeken bir husus rediften önce yapılanların sayısının azlığıdır. Bu da şairin kafiye yapmak için manayı ezdirmediğini gösterir.

“Ne zaman gönlüme eş bulur hele Sarayköylü bütün benliğin güle Sen olduğun yerde kaldıysan bile Gönlün yuvarlanıp gitti peşinde.	“Dönmezsün belki de seneler geçer Yaprak dökümüne uğrar takvimler Mutlaka beklerim ben gene meğer Bir mezar içinde olmuş olsan da...”

(Ş.D. s.53) (Y.Ş. s. 54)

Sarayköy Güzeline (1960) şiirinin son dördlüğündeki “le” sesleri ve İsimsiz (1955) “er” sesleri ile tam kafiye oluşturur.

Çavuşoğlu’nun şiirlerinde yarım ve tam kafiye göre daha az rastalanan üç ve daha fazla sesin benzerliğine dayanan zengin kafiyedir. Yaklaşık 30 şiirde zengin kafiyeyi kullanır.

“Kadın, kız, kızan hepimiz bekçin Hazırız bir parça toprağın için Sarayköylü kaya gibi nöbetçin O katranın için dökülür kanım.”	“İçime doluyor gecenin rengi, Yanağında damlaların hevengi; Başında bir yığın kuşunun cengi, Böyle mi oluyor insan sevince?”

(Ş.D. s. 21)

(Y.Ş. 183)

Vatanım (1948) şiirinin son dördlüğündeki “çin” sesleri ile İsimsiz (1983) şiirinin son dördlüğündeki “i” redifinden önce kullanılan “eng” sesleri zengin kafiyedir.

Zengin kafiyenin bir türü olan ve mısranın sonundaki sözcüğün başka bir mısradaki son sözcüğün içinde geçmesiyle yapılan Tunç kafiyeyi de yaklaşık 30 şiirde kullanır.

“Kırpikleriz oktur kaşız da yayı
Şaşırttığımız bana güneşi ayı
Görmez oldum artık koca dünyayı
Yüzlerize baka baka güzeller.”

“Bizden soracak varsa günahı,
Bahşeyledik Allah’a deriz.
Dünyada vefa bulamadık ve,
Düştük yola ukbâya gideriz.”

Güzeller (?) şiirini ilk üç dizesi ve Sebep (1952) şiirinin ikinci ve dördüncü dizeleri Tunç kafiyeye örnektir.

Çavuşoğlu'nun Şiir Defteri'nin 46. Sayfasında yer alan Şikayet (1949) şiirinin ilk dördlüğünde ise başka bir şiirinde rastlamadığımız Cinaslı kafiyeyi de denediğini görürüz:

“Hâlime bakıp gülersin
Beni koydun derde dilber
Nasıl bana ken bilersin
El vefalı der de dilber.”

Yazılışı ve okunuşu aynı olan sözcükleri farklı anlamlara gelecek şekilde kullanmıştır.

Çavuşoğlu şiirlerinde ahenk unsurlarında en önemlisi kafiyenin tüm türlerini başarıyla uygular. Bunu yaparken de çoğunlukla Halk şiiri nazım türlerinde yazdığı şiirlerinde ozanlarımızı andırır. Şiirleri arasında semai, koşma, türkü gibi nazım türlerinde olanların sayısı fazladır. Bu şiirlerde de koşma kafiye şemasının düz ve çapraz kafiye düzenlerini tercih eder. Dörtlük nazım birimiyle yazdığı şiirlerin ilk dörtlüklerinde düz ve çapraz kafiye düzenini, diğer dörtlüklerinde de düz kafiye düzenini kullandığını görürüz. Dörtlüklerin son dizelerini de kendi aralarında kafiyelendirir. Deyişler (1948)şiiri düz kafiyeyle yazdığı şiirler arasındadır.

“Dağlara	Gözümde tütüyor sılada bağlar	a
	Yolumu bekleyen komşular ağlar	a
	Çok garipler iletmişsiniz dağlar	a
	Bana da vermeye yolunuz var mı	b
Anneme	Gelmek görünüyor bu sefer yaza	c
	Kan mı doldu anne şefkatli göze	c
	Kavuşursam eğer ceylüle size	c

	Beni sarmak için kolunuz var mı	b
Dostlarıma	Genç yaşta ayrılık şerbetin içtim	d
	İçtim de bir anda kendimden geçtim	d
	Sılaya dönerken bir yolda düştüm	d
	Bana uzatmaya eliniz var mı	b
Ağaçlara	Sılaya geliyom evsiz barsızım	e
	Yadelerde kimsesizim öksüzüm	e
	Kanadı kırılmış kuştan farksızım	e
	Beni kondurmaya dalımız var mı.”	b

(Ş.D. s.15)

Düz kafiyeyle yazdığı ve dörtlük nazım birimini kullandığı şiirler arasında: “Ağıt (1949), Horoz (?), Eğer (1950), Şarkı (1952) şiirleri yer alır. Koşma türünde yazdığı ve ilk dörtlüğünde çapraz kafiye düzenini kullandığı 70 civarında şiiri arasında Sarayköylü (1948), Yurdum’a (1949), Gülüm (1950), Gurbette Akşam (1952), Ölümler (1954), İsimsiz (1955), Nida Tüfekçi’ye Mektup (1979), İsimsiz (1983) şiirleri örnek gösterilebilir. Şiirlerin ilk dörtlükleri çapraz kafiye diğer dörtlükleri düz kafiye düzenindedir. Dokuz dörtlükten oluşan Nida Tüfekçi’ye Mektup (1979) şiirinin ilk iki dörtlüğü aşağıdadır:

“Dostum felek kara yazmış yazımı	a
Bunda silip yeni baştan yaz olmaz	b
Kusuru olsa da dinle sözümü	a
Yuvasız bülbülde yahşı söz olmaz	b
Bir muhâlif rûzgâr atdı buraya	c
Memleketler dağlar girdiâraya	c
Zaman çarkı çevrilemez geriye	c
On kocaya varan karı kız olmaz.”	b

(Y.Ş. 82)

Beyit nazım birimini kullandığı Göl (1953), Kore’deki Aslana (1953), Mevlana Peşrevi (1954), Aşk (1954), Yirmi Yaş ve Sonrasının Şiiri (1955), Veda Vakti (1956) başlıklı manzumelerde aa/bb/cc/... düz kafiye düzenini kullanır. 23 beyitten oluşan Mevlana Peşrevi şiirinin ilk bölümleri aşağıda gösterilmiştir.

“Bir ânda kımıldar ağaç, toprak, su	a
Kendi çemberini kırmak arzûsu	a
İçinde, kımıldar velî insanlar	b
Ve zaman bir neyin içinde donar	b
Dökülür rûhlara ülvî nağmeler	c
İlâhî bir hazla boşlukta döner	c

Hayâle kâllere değer hafifçe	d
Bir âlem açılır gözlere ince	d
Ve siyah tüllerin dökülmesinden	e
Nağmeler insanı tutup elinden	e
Aydınlık âleme doğru çevirir	f
Oradan başlara bir dönme gelir	f
Gönüller âlemin tesiriyle mest	g
Ruhlar ürpermededir Elest”	g

(Y.Ş. s. 22)

Şairin türkü formunda yazdığı Sevdiklerim (1949), Türkü (1949), Vatan Uğruna (1949), Vona Türküsü (1950), Ordu (?) şiirlerinde aaabb/ccbb/ddbb/... kafiye düzenini kullanır. Türkü (1949) şiiri aşağıda örnek verilmiştir.

“Yeter artık senden gördüğüm cefa	a
Sürmedim yüzünden tatlı bir sefa	a
Yeter çektiğin yeter bivefa	a
Çeke çeke artık çekemiyom of	b
Sevgimi kalbine sokamıyom of.	b
Bütün dertlerimi önüne serdim	c
Sevdim de vefasız ne fayda gördüm	c
Yığıla yığıla dev oldu derdim	c
Çeke çeke artık çekemiyom of	a
Bu derdi gönlümden sökemiyom of.	a
Aktı yine göz yaşından dereler	d
Her bakışın yüreğimi yaralar	d
Derdimi Lokman’ım sana sorarlar	d
Çeke çeke artık çekemiyom of	a
İçimi güvenip dökemiyom of	a
Bir gülüşün bana şifa yazdırır	e
Bir kem sözün beni candan bezdirir	e
Göz yaşların yarelerim azdırır	e
Çeke çeke artık çekemiyom of	a
Sevgimi kalbine sokamıyom of.	a

(Ş.D. s. 36)

Dize sayılarında bütünlük arz etmeyen ve bentlerle kurduğu Hayal (1952), Terketmek, Gel(1952), Çağırılım (?), ve Merak(?) şiirlerinde düz ve çapraz kafiye bir arada kullanır. Çağırılım (?) şiirinin 6 ve 8 dizeden oluşan iki bendinin kafiye örgüsündeki karışıklık dikkat çeker:

“Çağırılım yeni baştan rüyayı	a
İçinden süzülün ayrılık vehmi	b
Geri versin Tanrım bize dünyayı	a

Değilmi ki yola çıkmamış gemi	b
En sonra kuruldu fakat evimiz	c
Meraktan patladı iliklerimiz.	c
Yeniden başlamak lâzım yeniden	d
Uzun ve yorucu bir yolculuğa	e
Razı olmalıyız hiç düşünmeden	d
Dünyalar ucunda gelecek çağa	e
Atlarımız şahlanıp kalsın ayağa	e
Kafdağından geri dönmedi giden	d
Ufukta beliren gemiden başka	e (f)
Limanlar beklemez artık bir daha”	e (f)

(Ş.D. s. 123)

Çavuşoğlu'nun Divan şiiri nazım şekillerinden gazel türünde yazdığı “Olur” (1952) “Gösteriri” (1951) “Olur” (?) redifli ve tarihsiz yazılmış iki gazelinde kafiye örgüsü aa/ba/ca/... kafiye örgüsünü kullanır. “Olur” redifli gazeli aşağıdadır.

“Kim duçar olsa meğer aşka şem-i can olur	a
Yar-u ağyarın zebanında dusitan olur	a
Aşk odur kim bir hasan bendolur sema gaye	b
Ol keremdir esir-i zülfü aslı han olur	a
Yılmaz kah arz-ı endam eder Remus diye	c
Bir suudiye varıp kah cavidan olur	a
Tahirin zühresidir ferhadın şirindir	d
Sureta baksan eğer dideden nihan olur	a
Fahriya mümkün değil tarif etmek evsafın	e
Sana bir Türkan olur her zaman ayan olur.”	a

(D.Ş. s.2)

Şairin serbest nazım olarak yazdığı ölçsüz ve kafiyesiz şiirleri de mevcuttur. Bunlar arasında Ben İnsanoğlu (?), Gurbet (1954), Lunna Rossa (1955), Gün Ortası Düşüncesi (1953), S...e Şiirler 1-2-3-4, Hürriyet Üstüne Şiir (?), Çağrı 1-2-3 (1955), Islak Türkü (1956), Garip Aşk (1957), Mestinaz (?), Dönüşsüz (1958), Anla Beni (1960) şiirlerinde kafiye örgüsü kullanmamıştır.

d.Redif: Çavuşoğlu'nun şiirlerinde kafiye gibi redif de önemli bir ahenk unsuru olarak

dikkat çeker. Redif dize sonlarında aynı görevde ya da aynı anlamda kullanılan ek ve sözcüklerin tekrarıyla oluşur. Redifler Çavuşoğlu'nun şiirlerinde ahengin

sağlanmasında önemli bir yere sahiptir. Şiirlerinde genel üslubun önemli bir parçasıdır ve ek, sözcük bazı şiirlerde hem ek hem sözcük olarak karşımıza çıkar. Ölçü ve kafiye gözeterek yazdığı 100 civarında şiirde redif kullanır. Benim (1949) şiiri hem ek hem de sözcükle redif yapılan şiirlerden biridir:

“Çıkıp çayirlarda gezeyim dedim
Gönlümden düğümü çözeyim dedim
İçimi kağıda yazayım dedim
Kalem tutamıyor ellerim benim.

Sarayköylü yüreciğim kanıyor
Kanadıkça sevdiğini anıyor
Hekim derdim şifa bulur sanıyor
Bilmez iyi değil hallerim benim.”
(Ş.D. s. 40)

Şairin eklerle redif yaptığı şiirler arasında Gurbette Akşam'da “ufuktan-ışığından”, Gider'de “sözlerim, dizlerim, gözlerim, Sabah'ta “dünü-günü”, Yayla'da “günler-anlar”, Vona Güzellerine'de “böldü-saldı-kaldı”, Koçaklama'da “sayılmaz, duyulmaz-doyulmaz”, Gurbet 1'de gidecek-tütecek-yetecek”, Biçileydim'de “diliyle-haliyle-eliyle”, Aşgım Hali'nde “gülmeyen-ölmeyen-silmeyen”, Yalvardım Da'da “gülemedim-dilemedim” sözcükleriyle ek redif yapılmıştır.

Şairin eklerle yaptığı rediflerin yanında kelimelerle yaptığı redifleri de çokça kullanmıştır. Değil Misin şiirinde “gibi” sözcüğünü, Bu Gönül şiirinde de “değil” sözcüğünü redif olarak kullanır:

“Entarin bahçede ilkbahar gibi,
Gözünde camlardan boya var gibi,
Saçın Karagöl'de bulutlar gibi,
Beyaz gerdanınla kar değil misin?”
(Ş.D. s. 96)

“Bir belâya düştük başım hoş değil
Kime baksam garip gönle eş değil
Çektiklerim iki değil beş değil
Bir de üzerine naz sevdiceğim.”
(Ş.D. s. 138)

Sözcüklerle redif yaptığı şiirler arasında Gurbet 2'de “yas ile-taş ile-kuş ile”, Koşma (1948)'da “vefalı imiş-cefalı imiş-sefalı imiş”, Zan'da “can olsa gerektir, nisan olsa gerektir, iman olsa gerektir”, sözcüklerini redif olarak kullanır.

Koşma (1952)'de “sesine benzer-sisine benzer, eli güzelin-dili güzelin”, Ordu'da “uymaz Ordu'ya-doymaz Ordu'ya”, Güzeller'de “varamıyom ben-deremiyom ben-göremiyom ben” Şikayet'te “söyler durmadan-ağlar durmadan-bağlar durmadan”, Bülbül'de “sevmeyen kim, övmeyen kim, dövme-yen kim” ek ve sözcüklerini bir arada kullanarak redif yapar.

3.Sonuç

Çavuşoğlu, Şiir yazmaya başladığı ilk dönemlerde koşma, semai, mani gibi türlerde yazdıklarıyla halk ozanlarını andırır. Eğitimi gereği gittiği İstanbul'da şiir hakkında bilgisinin artması, şiir sohbetlerine katılması onun farklı formlar ve özellikle serbest şiiri denemesini sağlar. Edebiyat fakültesindeki eğitimi ve Ali Nihat Tarlan'ın asistanı olarak Eski Türk Edebiyatı kürsüsünde kalması divan şiirine olan alakasını artırır.

Çavuşoğlu'nun şiirlerinde halk, divan ve serbest şiir etkisi görülür. Şiirlerinde dörtlük, beyit, bent ve serbest nazımın tüm nazım birimlerini kullanır. Hece ölçüsüyle yazdığı şiirler sayı itibarıyla çoktur. Serbest nazım gereği ölçüsüz şiirlerinin yanında aruz vezniyle yazdığı gazel, manzum hikaye ve manzum tarihleri de dikkat çeker. Şiirin ahenk unsularından kafiye ve redifin tüm türlerine şiirlerinde rastlanır.

KAYNAKÇA

- CUNBUR, Müjgan, "Büyük Kaybımız: Mehmed Çavuşoğlu", *Erdem*, III, 8, Mayıs 1987, 551-558
ÇAVUŞOĞLU, Mehmed. *Şiir Defteri-Sarayköylü*, Yayımlanmamış Şiir Defteri.
ÇAVUŞOĞLU, Mehmed. *Yayımlanmış Şiirler*, Yayımlanmamış Şiir Defteri.
ÇAVUŞOĞLU, Mehmed (1959). *Ulubatlı Hasan Destanı*, Milliyetçiler Derneği Neşriyatı, Çeltit Matbaası, İstanbul.
ÇAVUŞOĞLU, Mehmet Sami (2005), "Babam Mehmed Çavuşoğlu", *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.25, s.35-40
ERGİN, Muharrem (1987), "Oy Çavuşoğlu Oy!...", *Türk Edebiyatı*, S. 167, s.42
KERMAN, Zeynep(2011), "Mehmed Çavuşoğlu" *Gazi Türkiyat*, Bahar, Sayı 8
KUT, Günay (1987), "25 Yıllık Dostluğun Ardından" *Türk Edebiyatı*, S.168 s.36.
SERTKAYA, Osman Fikri (1993), "Prof. Dr. Mehmed Çavuşoğlu, Hayatı-Eserleri" *İ.Ü.Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi Özel Sayısı*, c. XXVII.
UÇMAN, Abdullah (1987) "Mehmed Çavuşoğlu Ağabey İçin", *Türk Edebiyatı*, S.167, s.43-45
YARDIM, Mehmet Nuri, "Çavuşoğlu Hoca'nın Doğum Günü."
<http://www.mehmetnuriyardim.com/YAZDIR.ASP?ID=565>
YAVUZ, Hilmi, "Mehmed, Canım Kardeşim....." *Zaman Gazetesi* 11 Nisan 2007.
YILMAZ, Durali (2006), "Bir Yüzü Sanat, Bir Yüzü Bilime Dönük Adam: Mehmed Çavuşoğlu" *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*. S.67 s.011-015.
YILMAZ, Durali, "Edebiyatımızı Bütünleyen Adam: Prof. Dr. Mehmed Çavuşoğlu.", *Tercüman Gazetesi*, 18 Temmuz 1987, s.8.